~~Matera~~ 1038.

Objaśnienie relacyi o komendzie Jmt. Fleminga, Koniuszego W. X. Lit. nad wojskiem autoramentu cudzoziemskiego.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0003567

V
B
J
C

Obiáśnienie Relácyi o Kõmendźie IMći Páná FLEMINGA Koniuſzego W. X. Lit. nád Woyſkiem Authorámentu Cudzoźiemſkiego dependuiącey zupełnie od Władzy Hetmáńſkiey.

Ako nie táyna ieſt káżdemu *ſecuritas armata*, Tráktatem y Seymem Wárſzáwſkim ná zaſzczyt Doſtoieńſtwá I. K. Mći, y beſpieczeńſtwá cáłey Rzeczypoſpolitey poſtánowiona przez erekcyą nowego Komputu Woyſká regulárnego, y uchwałę onemuż punktuálney płacy; ták kto chce o dáney ná ten czás Kommendźie IMći Pánu Koniuſzemu Litewſkiemu ſpráwiedliwie rezonowáć y decydowáć, powinien ſobie przypomnieć y przed oczy wyſtáwić Stan Rzeczypoſpolitey, w iákim *immediatè* po Tráktaćie Wárſzáwſkim *Anno 1717. vires Reipublicæ* znáydowáły ſię. Dowodnie álbowiem *ex tenore* tegoż Tráktátu *& ex ſituatione* okolicznośći *illius temporis patet*, że Woyſká Auxiliárne záraz wychodźić powinne były, *per conſequens* áni KROLOWI IMći áni Rzeczypoſpolitey *præſidio* więcey bydź nie mogły. Ichmć Pánowie Hetmáni żadnego Woyſká w poſłuſzeńſtwie *pro tunc* nie mieli: Woyſká Stanom zkonfederowánym áſſyſtuiące zwinione zoſtáły. A ták J. K. Mość z tych Woyſk zwinionych, *operâ & activitate* IMći Páná Koniuſzego Litewſkiego wydawſzy záraz Liſty Przypowiedne ná Chorągwie y Officyerſtwá Polſkie, tudźieſz Patenty ná Regimenty, Generálſtwá, Szarże, y Officyerſtwá

ſtwá

ſtwá Cudzoźiemſkiego Authorámentu; *conformiter ad præſcriptum veteris & novellæ Legis*, Corpus Woyſká Rzeczypoſpolitey ná obronę oney y Májeſtatu ſwego Páńſkiego nagle uformowáć muśiał, y tymże Woyſkiem *ad mentem* Tráktátu Wárſzáwſkiego z podźiwieniem Nas ſámych y cáłey Europy po ták ſrogim y nie máłym zámieſzániu *in ictu* práwie *oculi*, *reduxit tranquillitatem* : Pártye y Kupy po zwinieniu zámyśláiące ieſzcze dłużey exorbitowáć uſkromił, y toż ſámo Woyſko nowe regulárne *ſub obedientiam* IchMćiow Pánow Hetmánow przyprowádźił y przywroćił. Gdy tedy tym ſpoſobem y IMć Pan Koniuſzy Litewſki w tymże Kompućie nowym Woyſká regulárnego Pułkownikiem Pieſzey Gwárdyey I. K. M. zá Wolą KROLA IMći, y zá zgodą Stanow Rzeczypoſpolitey zoſtał, záraz ták ná tęż ſámę Szarzę, iáko y ná Kommendę według dawnego trybu y zwyczáiu Rzeczypoſpolitey práktykowánego, z dependencyą przyzwoitą od Władzy Hetmáńſkiey z Łáſki I. K. M. Pátent otrzymał; ktorą Kommendę Iáśnie Wielmożny IMć Pan Káſztellan Krákowſki, Hetman Wielki Koronny odbieráiąc do poſłuſzeńſtwá ſwego Woyſko pomienionym ſpoſobem uformowáne y zregulowáne; Ordynánſem ſwoim ákceptował, *ſalvo per omnia jure*, *authoritate*, & *uſu* Władzy ſwoiey, tudźieſz *exemplô* Anteceſſorow ſwoich *practicatô*, ktorzy záwſze *mediatè* przez Generałow naypierwſzych Kommendowáć Woyſkiem Cudzoźiemſkim zwykli. Tákowa tedy *immediata* po Tráktáćie Wárſzáwſkim *facies rerum* káżdego *convincere* powinná, że *non requirebantur* żadne *motiva* áni perſwázye *ad convincendum* Iáśnie Wielmożnego IMći Páná Káſztellaná Krákowſkiego, Hetmáná Wielkiego Koronnego do dánia przerzeczoney Jmći Pánu Koniuſzemu Litewſkiemu Kommendy, ále

ſámá

ſámá ſłuſzność pierwſzego rángu, zwyczáy dáwny, oraz *utilitas præſens & evidens* Rzeczypoſpolitey obligowáły do tego. *Inſuper* że tá Kommendá iáko dożywotnia, *vigore* Patentu J. K. Mći, bez uymy Praw Rzeczypoſpolitey y Władzy Hetmáńſkiey daná, y náturalnie do Generálſtwá rangu pierwſzego Cudzoźiemſkiego Authorámentu przywiązána y alligowána, oraz według ſubordynácyi w Woyſku Cudzoźiemſkiego záciągu uſtáwnie y codźiennie dla utrzymánia Porządku y Regulaminu poſtánowionego náder potrzebná, y *publico Bono* pożyteczná, z Regimentarſtwem doczeſnym, zá ſámym tylko Ordynanſem Hetmanſkim ná Expedycyą álbo Akcyą iáką potoczną *ad tempus* chodzącym *comparari*, á pogotowiu *auferri* niemoże *ullatenùs*. Náprzod z tey rácyi, że Jmć Pan Koniuſzy Litewſki, aż dotąd ták ſię ſpráwił, iż *ex conſcientia rectè factorum ſuorum* bárźiey ſpodźiewá ſię wdźięczney recognicyey niżeli nágany, zá wprowádzony doſkonały porządek *in militia Exotica*, y zá kooperácyą konſerwowanego y utrzymánego dotąd wnętrznego pokoiu, że każdy w domu ſwoim *& ſub ficu ſua dulci ſecurè ſaturatur quiete*, bez aggrawacyi y exorbitancyi Zołnierſkiey, iednák ieżeliby Rzeczypoſpolitey *in tribus Ordinibus* zgromádzoney podobáło ſię tę Szárzę odebrać JMći Pánu Koniuſzemu Litewſkiemu bez żadney reflexyi ná wſzyſtkie Jego dobre świadczone uſługi, gotow poſłuſzeńſtwo ſwoie pokázać. *Secundariò*, że odebránie pomienioney Kommendy, niemogłoby *practicari ſine convulſione Iurium Majeſtatis & Libertatis* Tráktátem Warſzawſkim *ad invicem* obowiązánych y áſſekurowanych, ktorego konſerwacya *in toto* od cáłośći nieporuſzoney w náymnieyſzym punkćie záwiſłá: bo gdyby ſtrzeż Boże to *Opus ſalutis & tranquillitatis Univerſalis periclitari in minima parte* miáło, *per gradus* otworzy-

tworzyłyby śię wrotá; do wywrocenia wszystkiego, *& ad novissima mala pejora prioribus.* Nie mniey y to do konsyderacyi podáie śię, że żaden Officyer áni Polski áni Cudzoźiemski Szarz swoich *securi* bydź nie mogliby, ktore *possident* zá Patentámi y Przywileiami Krolewskiemi, ieżeli *pro arbitrio & voluntate* bez sądu y práwa będźie śię godźiło one káſſowáć y rewokowáć. *Finaliter* ná allegowany Text z Tráktátu Wárszawskiego respondetur, że *ad casum non quadrat*, ale do obrony Granic iák nápisano, á *per consequens ad ipsa opera actualia Belli à Republica declarati regulatur*, podczas ktorey w Akcyach, Bataliách y potyczkach Woiennych do sámych tylko Hetmanow Wielkich Kommendá, osobliwie pod niebytność Krolewską, bez żadney Kontrowersyi y excepcyi *inconte stabiliter* należeć powinna. *In cæteris* względem porządku y trzymánia Woyská *in disciplina*, Circumscripcya w tymże Tráktaćie wyráżona *attendenda & exequenda, secundùm tritum Axioma:*

Lex jubet, non disputat.

